

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

Unapređenje socijalnih usluga
kroz jačanje NVO u BiH

UNAPREĐENJE SOCIJALNIH USLUGA KROZ JAČANJE NVO U BIH

With funding from

Austrian
Development
Cooperation

Unapređenje socijalnih usluga
kroz jačanje NVO u BiH

UNAPREĐENJE SOCIJALNIH USLUGA KROZ JAČANJE NVO U BIH

IMPRESSUM

IZDAVAČ:

CARE International u BiH - Sarajevo

ZA IZDAVAČA:

Sumka Bučan,
CARE International u BiH - Sarajevo

AUTOR:

Adin Šabić, EKIPA d.o.o.

TEHNIČKI UREDNIK:

Branislav Tanasijević,
CARE International u BiH - Sarajevo

FOTOGRAFIJA NASLOVNE STRANE:

Denin Šehović, EKIPA d.o.o.

DIZAJN:

EKIPA d.o.o.

ŠTAMPARIJA:

Triptih d.o.o.

TIRAŽ:

100

GODINA IZDAVANJA:

2021.

SADRŽAJ

5.

O PROJEKTU

6.

UVOD: SUMKA BUČAN,
REGIONALNA DIREKTORICA

8.

POLJOPRIVREDNA ZADRUGA
„EKO-BUDUĆNOST“, MODRIČA

10.

POLJOPRIVREDNA ŽENSKA
ZADRUGA „KREATIVNA VIZIJA“, RUDO

12.

POLJOPRIVREDNA
ZADRUGA „ŽENA“, BRATUNAC

14.

SOCIJALNO PREDUZEĆE
„AGRO-PLAN“, BIJELJINA

16.

ZAŠTITNA RADIONICA
„ŽIVOTNA POMOĆ“, GORAŽDE

O PROJEKTU

CARE International je međunarodna nevladina organizacija koja provodi programe borbe protiv siromaštva i socijalne nepravde u više od 90 zemalja u svijetu. Cilj CARE-a na Balkanu je osigurati priznavanje i ispunjenje socijalnih, ekonomskih i političkih prava ranjivih i marginaliziranih grupa, doprinoseći održivom miru u regiji.

Projekt „**Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u Bosni i Hercegovini**“ pridonosi jačanju slabe socijalne skrbi i socijalne zaštite, kao i pristup pravima i socijalnoj uključenosti za marginalizirane i najosjetljivije skupine u društvenoj zajednici. Loši ekonomski pokazatelji i visoka stopa nezaposlenosti uzrokuju šoko-ve u državnom sistemu socijalne skrbi, koji u velikoj mjeri utiču na socijalno-ekonomski položaj

ovih građana. Pružatelji usluga iz javnog i nevladinog sektora su nedovoljno kapacitirani i nedovoljno finansirani. Projekt koji nastoji zaštiti najugroženije skupine stanovništva, ali i osigurati korist svim građanima BiH, zajednički su razvili i provode CARE International na Balkanu i CARE Austria, koji imaju veliko iskustvo u izgradnji kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD), a financira Austrijska razvojna agencija (ADA) sredstvima Austrijske razvojne kooperacije (ADC).

Cilj je profesionalizirati i produžiti rad i ulogu organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini kroz izgradnju njihovih kapaciteta za pružanje usluga marginalizovanom i ranjivom stanovništvu i osiguranje aktivnog učešća građana-nosilaca prava u osmišljavanju i primjeni relevantnih politika.

UVOD

CARE International Balkans tokom 2021. godine nastavio je implementaciju projekta „**Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH**“, zahvaljujući podršci Austrijske razvojne agencija, sredstvima Austrijske razvojne kooperacije.

Podrška je bila usmjerena na jačanje pet socijalnih preduzeća, nastalih uz podršku organizacija civilnog društva u BiH koje rade s osobama s invaliditetom, Romima i Romkinjama, ženama koje su preživjele nasilje, te ženama u ruralnim područjima.

Nevladine organizacije koje su partneri ovog projekta su uvidjeli kroz rad sa direktnim korisnicima da je zapošljavanje ključna komponenta njihovog samostalnog života, stoga su uz podršku CARE International i Austrijske razvojne agencije pokrenule socijalna preduzeća, te osnažili njihove kapacitete u infrastrukturnom, tehničkom i ekspertskom smislu.

U godini iza nas radilo se dosta na tome da se socijalna preduzeća prepoznaju kroz zakon u BiH, te je baš kroz ovaj projekat održano nekoliko okruglih stolova s predstvincima vlasti, ali i drugih relevantnih institucija, koji su ukazivali na važnost donošenja jednog ovakvog zakona, te načine njegovog uspostavljanja.

Kao i svake godine pružena je podrška u nabavci potrebnih mašina za rad, ovisno o djelatnosti kojom se preduzeće bavi, izgradnji objekata ovisno o potrebi, te drugih infrastrukturnih radova, ali i značajna podrška u smjeru poboljšanja usluga i marketinškoj promociji, te vidljivosti preduzeća u javnom prostoru, u svrhu postizanja veće prodaje, a kroz angažman istaknutih stručnjaka iz poslovnog i medijskog sektora.

Brošura „Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH“ pokazatelj je iscrpnog rada partnerskih organizacija u uspostavljanju što funkcionalnijih socijalnih preduzeća. Potrebno je naglasiti da je riječ o socijalnim preduzećima koja se većinom bave poljoprivredom i voćarstvom, ali također proizvodnjom tekstila.

Kao rezultat njihovog funkcionisanja nastaju organski proizvodi poput tikvica, paprika, paradajza, malina, jagoda, šipurka, ali isto tako razne vrste džemova, sokova, ketering tradicionalnih jela, šivena maske, kecelje, cekeri, jastučići i mnogi drugi proizvodi koji osiguravaju plate ili dnevnice najugroženijim u našem društvu.

Sumka Bučan, direktorka CARE International Balkans

Upravo ovih pet priča brošure govore koliki je značaj zaposlenja za korisnike svih ovih organizacija, te koliko ta prilika mijenja živote njih i njihovih porodica. Kada dobijete ovakavu konkretnu povratnu informaciju od direktnih korisnika, onda znate da sve ono što radite vrijedi, jer je pomoglo osnažiti nekoga, te bilo poticaj i motivacija za dalje pozitivne promjene.

Ove priče su pokazatelj zajedničkog uspjeha partnerskih organizacija, organizacije CARE International, Austrijske razvojne agencije, a ponajviše marginaliziranih osoba, koje su prvi put u životu doabile priliku za rad, a da pritom nisu bile ponižene zbog svog invaliditeta, osuđene radi pretrpljenog nasilja ili zato što dolaze iz ruralnih područja, već su podržane u koračanju ka svojim snovima.

POLJOPRIVREDNA ZADRUGA “EKO-BUDUĆNOST”

SIGURNO MJESTO ZARADE ZA ŽENE KOJE SU PREŽIVJELE NASILJE

Žene iz Modriče, koje su preživjele nasilje, u Poljoprivrednoj zadruzi "Eko-budućnost", koja od 2014. godine djeluje u ovoj opštini zahvaljujući Udruženju građana „Budućnost“, brinući se o zasadu voća i povrća zarađuju svoje prve novce, upoznaju mir i sreću, prepoznaju svoje mogućnosti i postaju ekonomski nezavisne.

Jedna od njih je i **Mirjana V.**, koja je godinama bila žrtva psihološkog nasilja, a danas je sretna, zadovoljna i osnažena. „**Neopisiv je osjećaj biti ovdje, kao da je moj**

drugi dom. Osim što imam priliku zaraditi novce, što je u današnjem vremenu iznimno teško, sretna sam što upoznajem druge žene, slušam njihove životne priče, i gledam ih kako se mijenjaju, kako postaju samopouzdanije, pričljivije i sretnije“, ističe Mirjana, te dodaje da osim novca, žene često dobiju povrće i voće za vlastite potrebe.

Direktorica Udruženja građana „Budućnost“ **Jelena Mišić** kaže kako je zadruža "Eko-budućnost" ženama, žrtvama nasilja sigurno mjesto za zaradu. „**Ženama koje ne rade direktno na imanju nudimo siguran otkup. Bilo da se bave poljoprivredom ili uzgojem voća, mi smo ti koji garantujemo za ono što ne mogu prodati, da ćemo otkupiti i plasirati na tržište**“.

Međutim, cijela ova priča, kako ističe, ne bi bila potpuna bez podrške CARE i Austrijske razvojne agencije, koji su osnažili kapacitete Zadruge, te omogućili korisnicama dnevnice. „**Ove godine smo zahvaljujući CARE-u nabavili sušaru za sušenje voća, sto za razvrstavanje voća i povrća, industrijski sudoper, pošto smo poznati kao šljivarski kraj, došli smo**

na ideju nabavke tih aparata i želimo se time baviti. Krajem prošle godine smo zasadili mlađi zasad šljive, ali prinos ne možemo očekivati za naredne dvije-tri godine. Za potrebe sušenja šljive vršit ćemo otkup od naših postojećih kooperantica, njih je deset, ali i od drugih osoba koje pripadaju marginaliziranim grupama", pojašnjava Mišić.

Savjetnica za ekonomsko osnaživanje pri Udruženju građana "Budućnost" Ana Cvijanović se nuda da će proširjenje assortimenta dati priliku da se uposle dviće nove žene na imanju Zadruge: **"Što se tiče ove godine, na imanju Zadruge je bilo angažovano osam žena koje su obavljale poslove na plantaži jagoda, u plasteniku (uzgoj paradajza, paprika, krastavača...) i radile na tom novom zasadu šljive i borovnice"**.

Podrška CARE-a bila je od velikog značaja za ovu poljoprivrednu zadrugu.

"Trenutno u BiH imamo izrađen nacrt Zakona o društvenom preduzetništvu i ići ćemo u pravcu dobijanja statusa socijalnog preduzeća jer to i jesmo", ističe Mišić i dodaje da vjeruje da će se njihovi proizvodi uskoro moći naći na tržištu.

"Mnogo toga smo naučili sa CARE-om, od izrade biznis plana, do toga da znamo gledati šta nam je fokus, kako bismo što više jačali kapacitete zadruge. Sretne smo i ponosne na postignuti uspjeh, a posebno na žene koje rade kod nas i daju nam snagu da se iz dana u dan borimo, da ih zadržimo na imanju i budemo podrška u njihovom ekonomskom osnaživanju", zaključila je Mišić.

Foto 1. **Jelena Mišić**, direktorka Udruženja građana "Budućnost"

Foto 2. **Mirjana V.**, sezonska radnica na imanju

Foto 3. Sušara za sušenje voća

Foto 4. **Ana Cvijanović**, savjetnica za ekonomsko osnaživanje pri Udruženju građana "Budućnost"

Foto 3.

Foto 4.

POLJOPRIVREDNA ŽENSKA ZADRUGA „KREATIVNA VIZIJA“

NAŠA PRIČA SE TEK RAZVIJA, ALI U NJOJ VIDIMO BUDUĆNOST

Da ruralna područja mogu biti mjesto u kojem će žene zaradivati za sebe i svoju porodicu, primjer je mala opština Rudo, gdje je na inicijativu lokalne nevladine organizacije Centra za odgovornu demokratiju „LUNA“, uspostavljena Poljoprivredna ženska zadruga „Kreativna vizija“, koja na principu udruživanja žena stvara uvjete za njihovu ekonomsku nezavisnost.

„Bili smo presrećni kada su CARE i ADA prepoznali našu inicijativu kojom pokušavamo donijeti boljšetak ženama

koje žive na selu, te nas kroz projekat 'Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH' podržali da registrujemo Zadrugu“, kaže **Svetlana Vuković**, direktorka Centra za odgovornu demokratiju "LUNA", organizacije koja 23 godine pomaže građanima Rudog u ostvarivanju osnovnih prava i boljeg društvenog položaja.

Registracija Zadruge završena je tokom prošle godine, a njeno sjedište je u Štrpcima, selu koje je imalo prvu srpsku zemljoradničku zadrugu u BiH 1907. godine. Na zemljištu Zadruge, prema preporuci agronoma, zasađen je šipurak, čiji rod se očekuje za tri godine. „**Na našoj plantaži šipurak će se raditi u tri varijante: sirov šipurak, šipurak u obliku čaja, a ono što je nama najzanimljivije jeste da se radi kaša od šipurka, odnosno proizvod od kojeg domaćice, dodajući šećer, same prave džem**“, ističe Vuković.

Osim proizvoda šipurka, plan je u budućnosti da ova zadruga ima još četiri proizvoda: matična aronija, matični sok od jabuke, te malinu u dvije veličine a u planu je i proizvodnja marmelade od maline i džema od jagoda.

Ova priča još je značajnija zbog toga što se žene ove opštine, zahvaljujući dnevnicama koje dobijaju za obavljeni rad, na plantaži ekonomski osnažuju. „**Dok smo radili sadnju, radili smo za dnevnice, to nam je puno pomoglo u povećanju kućnog budžeta**“, kaže **Dušanka Pantović**, koja je angažirana na plantaži kao koordinatorica proizvodnje. Cilj Zadruge je također biti podrška ženama koje već imaju vlastitu proizvodnju, u smislu otkupa viška njihovih proizvoda, koje su dosad odnosile na pijace.

Finansijska pomoć je značajna za žene iz ruralnih područja, kaže direktorica Zadruge „Kreativna vizija“ **Milica Vuković**:

„U ruralnim područjima krucijalno je ekonomsko osnaživanje žena, kako bi one iz svoje kuće, pored svojih

pratećih obaveza djece i porodice, mogle ostvariti finansijsku pomoć, na osnovu koje će biti prvenstveno one nezavisne, a od koje će i njihova porodica imati korist. Mi zapošljavamo nezaposlene žene, a imamo i nekoliko žena koje imaju djecu sa poteškoćama u razvoju“.

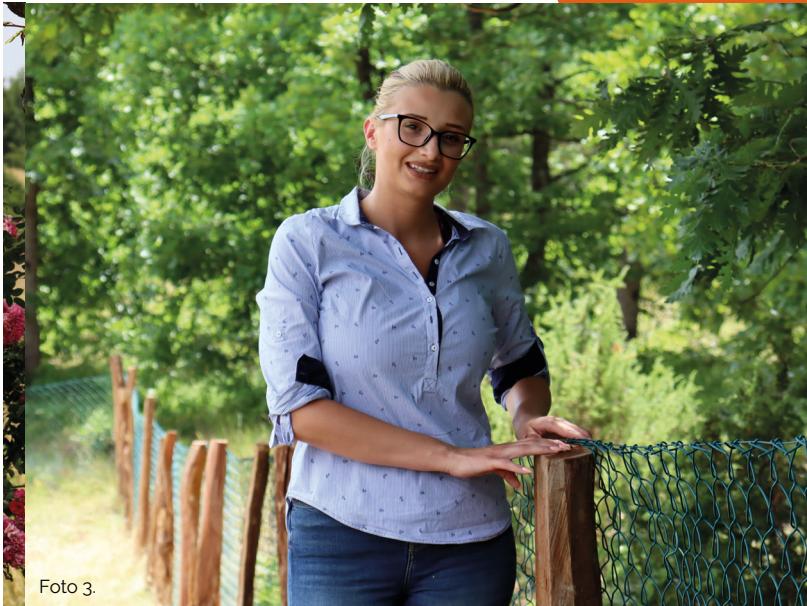
Kroz projekat „**Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH**“ osigurano je da zemljište Zadruge bude ogradieno, nabavljen je kontejner a uskoro će biti osigurano i navodnjavanje. Međutim, kako navodi direktorica Svetlana Vuković, najveći uspjeh je registracija Zadruge, što oni kao nevladina organizacija nisu mogli uraditi ranije. „**Naša priča se tek razvija, ali u njoj vidimo budućnost**“, zaključila je.

Foto 1. **Svetlana Vuković**, direktorica Centra za odgovornu demokratiju "LUNA"

Foto 2. **Dušanka Pantović**, koordinatorica proizvodnje

Foto 3. **Milica Vuković**, direktorica Zadruge „Kreativna vizija“

Foto 4. Kontejner na plantaži

POLJOPRIVREDNA ZADRUGA „ŽENA“

GRADIMO OZBILJAN LANAC PODRŠKE ŽENAMA

Ujedinjene u ideji ekonomskog osnaživanja, žene iz ruralnih područja opštine Bratunac, pokrenule su Poljoprivrednu zadrugu „Žena“, gdje se prepoznaće, vrednuje i nagrađuje rad žena.

„Žena kada je ekonomski stabilna snalazi se za sve druge probleme. Vidjeli smo da je prioritet to ekonomsko jačanje i da imamo žene koje proizvode, ali proizvode ne mogu plasirati na tržište. U tom smislu smo odlučili da pokrenemo preduzeće koje će pružati priliku ženama za rad, ali i vršiti otkup njihovih proizvoda“, kaže **Nada Marković**, direktorka Udruženja žena „Maja Kravica“ iz Kravice kod Bratunca.

Istiće kako je Zadruga „Žena“ u kojoj žene zarađuju novac radom na malinjaku, i pružanjem usluga keteringa tradicionalnih jela, nastala isključivo podrškom CARE organizacije: „Podrška se najprije ogledala u registraciji Zadruge, a onda izgradnji objekta na malinjaku, kupovini kombi vozila, te nabavci repromaterijala. Moram da pohvalim metodu rada CARE-a, koji je zaista organizacija koja osluškuje potrebe“.

Tokom 2021. godine kroz projekat „Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH“ ova zadruga opremila je kuhinju i kuhinjske elemente, te asfaltirala prilaz imanju zadruge. Osim toga pružena je značajna podrška u promociji proizvoda zadruge.

Gordana Marković, direktorka Zadruge „Žena“, zahvaljujući upravo ovom projektu dobila je zaposlenje nakon mnogo godina provedenih na birou. „Ja sam 2004. godine ostala bez posla i više nikada nisam imala neki stalani posao. Ovo je prvi put da imam neku sigurnost, i to mi je odskočna daska, vjerujte da sam dobila snagu i volju. Čovjek kada ostane bez posla, nadje se nigdje, a onda vam se desi da postanete dio jedne

ovakve ženske priče...To je zaista nešto veliko. Teško je to riječima i objasniti. To mi je bilo jedno spasenje, nadam se da će ovo da traje“, ističe.

Uposlenica Udruženja „Maja Kravica“ **Vesna Erić** kaže kako je podrška ženama iz ruralnih područja neophodna jer su to uglavnom žene iz porodica lošijeg materijalnog statusa, pa su im dnevnice značajne, ali i siguran otkup koji im zadružna obezbjeduje.

„Kada živate u ruralnom području i dijelite probleme svojih sugrađanki i vidite da postoji mogućnost da im pomognete, naravno da se još više trudite. To je jedan lanac koji zaista stvara neke fine veze, neka fina prijateljstva, to je ozbiljan lanac podrške“, kaže Vesna.

Objašnjava kako je bitno za napomenuti da jačanjem

žena iz ruralnih područja, ova zadružna jača cijelu porodicu, što je iznimno važna komponenta njenog djelovanja.

„Kada vidimo naše žene srećne i zadovoljne shvatamo da smo uspjeli u našoj misiji. Pred nama je još mnogo izazova, koji su prvenstveno finansijske prirode, ali ćemo se truditi da ih prebrodimo zajedno, baš kao što smo pokrenule ovu ideju zajedno i ostvarile određeni uspjeh“, zaključila je Nada.

Foto 1. **Nada Marković**, direktorka Udruženja „Maja Kravica“

Foto 2. **Vesna Erić**, uposlenica Udruženja „Maja Kravica“

Foto 3. Sezonski radnici na malinjaku Zadruge „Žena“

Foto 4. **Gordana Marković**, direktorka Zadruge „Žena“

Foto 3.

Foto 4.

SOCIJALNO PREDUZEĆE "AGRO-PLAN"

MI VJERUJEMO U ROME I ROMKINJE

Romkinja Vesida Beganović u svojoj 29 godini, nakon mnogih odbijenica za posao zbog svoje nacionalnosti, prvi put je dobila zaposlenje u Preduzeću "Agro-plan", čija je osnovna djelatnost proizvodnja organskog povrća i voća u najsvremenijem tipu platenika i dijelom na otvorenom polju. Ovo preduzeće djeluje u Bijeljini od 2017. godine, a uspostavilo ga je Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin".

„Trenutno živim sa roditeljima, i njima znači kad ima neko ko može donijeti novac s kojim možemo pokriti naše troškove. Na tome sam veoma zahvalna“, kaže Vesida.

U budućnosti bi voljela nastaviti školovanje, s obzirom na to da je bila primorana odustati od škole u 14. godini živo-

ta. „Išla sam ljudima krečiti kuće, kopati njive, cijepati drva ...to je učinilo da se moje želje o nastavku školovanja polako gase...ali još su tu, i nadam se da ću ustrajati u njima. Ovaj posao mi je samo dodatna podrška“, ističe Vesida.

Cilj Preduzeća "Agro-plan" jeste biti podrška Romima i Romkinjama, posebno ženama, da svojim radom ostvaraju snove. Osim Veside, u ovom preduzeću rade još dvije osobе romske nacionalnosti, koje imaju mjesečnu platu, prijavljene su i imaju zdravstveno osiguranje.

„Naši korisnici dolaze iz sredina gdje nisu imali nekoga ko će vjerovati u njih. Mi zaista vjerujemo u njih, i u činjenicu da ako im se pruži prilika, u adekvatnom okruženju, i uz određene mjere, da možemo očekivati rezultate“, kaže direktor Udruženja „Otaharin“ **Dragan Joković**, te dodaje da je preduzeće u svojoj suštini već postiglo cilj, jer trenutno mijenja živote i status Roma/kinja, pokazuje im da je to zaista moguće.

Zatvarko nešto trebalo je mnogo truda i rada, ali ga čini ponosnim činjenica, da su radnici koji su svoje prvo zaposlenje imali u Preduzeću "Agro-plan" danas prepoznati i rade u priva-

tnim firmama. „Imali smo slučaj samhorane majke, koja je bila prvo kod nas, a sada je uposlenica privatne firme i odlično je prihvaćena, zaista sam ponosan“.

CARE i Austrijska razvojna agencija prepoznali su potencijal ovog socijalnog preduzeća, te godinama unazad pružaju kontinuiranu podršku kroz projekat „Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH“. „U 2021. godini samo uspjeli da dobijemo još jedan plastenik od 200 m² gdje smo zasadili paradajz, a osim toga podrška se ogledala kroz nabavku materijala potrebnog za proizvodnju... Nabavili smo i duplikator za preradu povrća, a plan je da se proizvodi ajvar i pekmez“, kaže programska radnica Udruženja „Otaharin“ **Ivana Krunić**.

Direktorica Zadruge "Agro-plan" **Ljiljana Joković** ističe kako su tokom 2021. godine proširili kapacitete i samu proizvod-

nju preduzeća. „Pod plastenicima imamo 0,26 hektara, i na otvorenom polju oko 0,65 hektara zasijane površine. Zastupljene su neke nove kulture, pored zelene salate, špinata, rukole, mladog luka, tu su paprika roga crvena, paradajz pink, šljivar i šeri, ove godine smo radili krastavac i tikvicu. Na otvorenom polju imamo mahune, pasulj, cveklu, kupus, patliđan, tikvice...“.

Svrha svega toga na čemu radi tim Zadruge "Agro-plan" i Udruženja „Otaharin“ jeste biti podrška Romima i Romkinjama u ostvarivanju boljih životnih uslova. A biti u mogućnosti pomoći nekome je, kako kaže Dragan, fantastičan osjećaj: „Posebno kada to neko prepozna i zna da cijeni. Sreća je veća onog trenutka kada smo mi ti koji smo uspjeli napraviti promjenu u nečijem životu, jer njihov uspjeh je i naš uspjeh. Zajedno koračamo ka nužnim društvenim promjenama za bolji položaj Roma i Romkinja“.

Foto 1. **Dragan Joković**, direktor Udruženja „Otaharin“

Foto 2. **Vesida Beganović**, uposlenica Preduzeća "Agro-plan"

Foto 3. **Ivana Krunić**, programska radnica Udruženja „Otaharin“

Foto 4. **Ljiljana Joković**, direktorica Preduzeća "Agro-plan"

Foto 3.

Foto 4.

ZAŠTITNA RADIONICA „ŽIVOTNA POMOĆ“

JAČI SMO NEGO ŠTO NAS OKOLINA DOŽIVLJAVA

Osobe s invaliditetom u Zaštitnoj radionici „Životna pomoć“ za radnu okupaciju osoba sa invaliditetom Goražde, čiji je osnivač Udruženje oboljelih od cerebralne paralize i distrofije BPK Goražde, demantiraju sve predrasude o njihovom radnom angažmanu, tako što proizvode artikle, koje koriste svi građani Bosne i Hercegovine.

Uvidjevši da je zapošljavanje osoba s invaliditetom veliki problem, predsjednica Udruženja oboljelih od cerebralne paralize i distrofije **Mirsada Čulov** sa nekoliko drugih članova Udruženja došla je na ideju da pokrene radionicu koja invaliditet neće vidjeti kao prepreku za rad: „Niko ne želi ponuditi posao osobama s invaliditetom zbog predrasuda. Pre-

ovladava mišljenje da ne mogu raditi, da nisu sposobne i ažurne. Mi smo odlučili da pokažemo da možemo“, kaže Mirsada.

I doista mogu. To su dokazali godinama unazad, kada su igračke i papuče koje su proizvodili izvozili na njemačko tržište, te šili maske za potrebe stanovnika Bosne i Hercegovine, a koje su izvezene i na američko tržište.

Danas je u radionici uposleno pet osoba, od čega su četiri osobe s invaliditetom. **Naima Pita**, čiji je sin bio član Udruženja do 2011 godine kada je nažalost preminuo, odlučila je da ostane u radionici. „**Puno mi znači što su mi pružili priliku da radim ovdje, pogotovo prvih dana nakon smrti Mirze koji je također bolovao od mišićne distrofije. Ovdje osim što zaradimo plate, nasmijemo se, progovorimo**“, kaže Pita.

Menadžerica prodaje **Amela Imamović** ističe da su ove godine proširili proizvodnju, te osim papuča, jastuka, cekera i maski, šiju hirurške kape. „**Jedna doktorica nam je rekla da jako teško nabavljaju te kape, i da su jako skupe. To smo počeli da proizvodimo. Počeli smo također da pravimo i kuhinjske kape,**

trudimo se da ponudimo više, ističe Amela, koja je zaposlena u Udruženju uz direktnu podršku CARE i Austrijske razvojne agencije kroz projekat „**Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH**“.

Kroz ovaj projekt pruža se kontinuirana podrška Radionicici „Životna pomoć“ u vidu nabavke mašina, potrebnih materijala za šivanje ali tekočer finansijske pomoći. „**Početkom 2021. godine smo imali jako težak period, nismo imali narudžbi. CARE i ADA su nam u tom periodu pomogli da zadržimo radnike. To nam je mnogo značilo**“, kaže Amela.

Medutim, u drugom dijelu godine situacija se već promjenila. Radionica je dobila narudžbu za izradu 800 vreća za veš za migrantski centar u Velikoj Kladuši, a zahvaljujući podršci CARE-a, krenula je i prodaja putem OLX.ba portala. Nedavno je prodato 100 pari papuča.

lako, jednu ovakvu radionicu nije lako održati, osobito bez podrške i razumijevanja okruženja, Mirsada i njen tim ne gube vjeru!

„**Velika sreća je kada vi date radni angažman osobi s invaliditetom, onda ona ima mogućnost da živi samostalno, da ima svoj novac, i da radi od tog novca šta hoće, jednostavno da bude nezavisna. Kada sam kao volonterkica došla u ovo Udruženje, nismo imali ništa. Iz škole sam posudila stolove i stolice da bi imali gdje sjesti, a sad kad uđem u našu radionicu pa vidim da imamo osnovne mašine za rad, da imam raju koja me cijeni, moram reći da sam ponosna, na njih i na sve naše rezultate. Pokazali smo da smo jači nego što nas okolina doživljava**“, zaključila je Mirsada.

Foto 1. **Mirsada Ćulov**, predsjednica Udruženja oboljelih od cerebralne paralize i distrofije

Foto 2. **Amela Imamović**, menadžerica prodaje

Foto 3. Mašina za šivanje

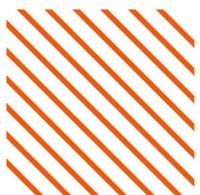
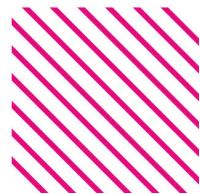
Foto 4. **Naima Pita**, uposlenica Radionice „Životna pomoć“

Foto 3.

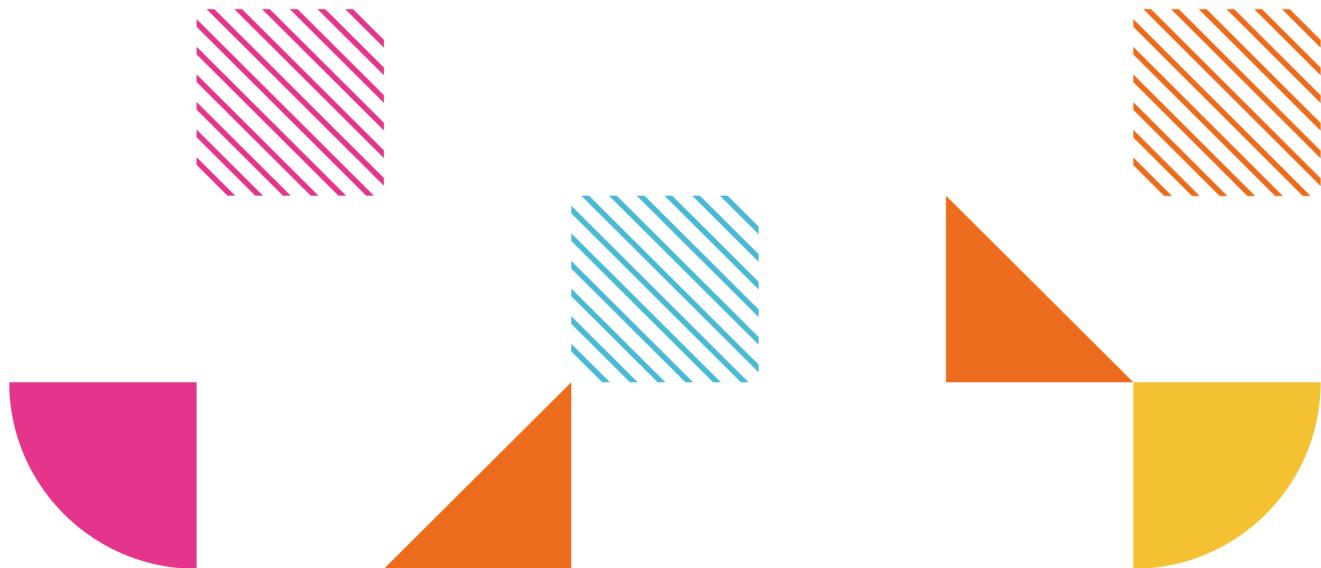
Foto 4.

**UNAPREĐENJE SOCIJALNIH USLUGA
KROZ JAČANJE NVO U BIH**

With funding from
= Austrian
Development
Cooperation

Ovaj dokument kreiran je u okviru projekta „Unapređenje socijalnih usluga kroz jačanje NVO u BiH“, koji implementira CARE International Balkans, a finansijski podržava Austrijska razvojna agencija, sredstvima Austrijske razvojne kooperacije. Prikazani sadržaj isključiva je odgovornost organizacije CARE International Balkans i ni na koji način ne odražava stav Austrijske razvojne agencije/kooperacije.